

Rekordhøy sjømateksport

FISK. Den norske eksporten av sjømat satte rekord i oktober da det ble sendt fisk ut av landet for 7,6 milliarder kroner. Det er en økning på 393 millioner kroner (5 prosent) sammenlignet med samme måned i fjor.

Det er den høyeste eksport-

verdien målt i en måned for norsk sjømat. Hittil i år er det eksportert sjømat for 56 milliarder, en økning på 7 milliarder kroner (14 prosent) sammenlignet med samme periode i fjor. Eksporten av sild falt med 185 millioner.

©NTB

FOTO: SIRI JUELL RASMUSSEN

Lars Haltbrekken

Vil stanse tre vannkraftverk

ENERGI. Naturvernforbundet går til kamp for å hindre kraftutbygging i tre vassdrag i Norge. Det er Trongfossen i Nord-Trøndelag, Nedre Otta i Oppland og Ullsfjorden i Troms Naturvernforbundet vil verne.

– Med 600 vassdrag i kø for

konsesjonsbehandling, er det meningsløst å ødelegge de aller mest verdifulle, sier Lars Haltbrekken i Naturvernforbundet til NRK.

Totalt vil disse tre ha en årlig produksjon på 580 GWh, som tilsvarer kraftforbruket til omkring 30.000 husstander.

©NTB

Økonomieksperter ser ikke bort fra nedleggelser hvis matmomsen økes.

* STATSBUDDSJETTET

– Ikke helt urealistisk

Nilf anslår at rundt 4.500 gårdsbruk kan forsvinne dersom Venstre sitt forslag om å øke matmomsen til 24 prosent bankes gjennom, skrev Nationen i går.

Professor Rolf Jens Brunstad i samfunnsøkonomi ved Norsk Handelshøyskole synes regnestykket høres fornuftig ut.

– Det er ikke helt urealistisk. Hvor mange som slutter kommer imidlertid an på strukturprofilen, som landbruksministeren legger opp til. Hun vil favorisere storbuk foran de små. Hvis de opprettholder den profilendringen samtidig som de øker momsen, vil jeg tro mange gårdsbruk må slutte, sier Brunstad.

Han mener nedleggelsene kan motvirkes med andre landbrukspolitiske virkemidler.

– Personlig mener jeg en jevn moms er mest riktig. Hvis de likevel øker den må de være klar over konsekvensene. Da bør de sette inn andre grep for å hindre ned-

gang i produksjonen. Den offentlige politikken er at den skal økes, sier han.

Legges ikke ned over natten

Harald Espeli, forsker ved Institutt for innovasjon og økonomisk organisering på BI, vil ikke mene noe om resultatet Nilf har kommet fram til, men sier tidshorisonten i en slik beregning er helt sentralt.

– Om det blir snakk om nedleggelser kommer an på hvilken tidshorisont de ser for seg. Gårdsbruk blir ikke lagt ned over natten, men i løpet av en 5-årsperiode er det kanskje rimelig. De må også ta høyde for befolkningsvekst, sier han.

Espeli legger til at storfekjøtt i økende grad importeres til Norge.

– Bare dersom forbrukernes kjøp av storfekjøtt i Norge synker under den nasjonale produksjonen vil dette påvirke bruksstrukturen særskilt, sier han.

Espeli er likevel enig med Nilf i at det virker svært sannsynlig at forbruket i Norge vil gå ned dersom matmomsen øker.

– Likevel er kjøpekraften til norske forbrukere fortsatt god. Den mest åpenbare konsekvensen av dette er at det vil ha en klar effekt på svenskehandelen. Den vil få langt bedre kår, sier han.

Svekker produksjonen

Daglig leder Christian Anton Smedshaug i analyseselskapet Agri Analyse tror også at økt moms i første omgang vil føre til sterk økning i grensehandelen.

– Jeg tror faren er større for at momsøkningen vil forsterke grensehandelen og smugling enn direkte nedleggelser. Jeg er enig i at økning vil svekke det norske produksjonssystemet, men kanskje ikke så dramatisk som Nilf legger opp til, sier han.

Nationen i går.

Smedshaug mener økt grensehandel vil få konsekvenser for både norsk dagligvare og industri.

Vil ramme flere

– Det vil også ramme råvareprodusentene hvis volumene faller vesentlig. I ytterste konsekvens vil det føre til nedleggelser. Jeg tror det blir vanskelig å øke matproduksjon i Norge når man samtidig stimulerer til gråsonerhandel. Etterspørselsveksten vil heller tas gjennom svenskehandel og smugling, sier han.

– Transportøkonomisk institutt sier at pris har liten innvirkning på bensinsalget. Gjelder ikke det samme på mat?

– Kanskje hvis vi hadde hatt et lukket marked. Da ville vi kjøpt maten uansett. Men vi har ikke et lukket marked. Det er allerede en omfattende grensehandel. Vi har en lang grense med Sverige, og gode veier.

STEFAN OFFERGAARD
stefan.offergaard@nationen.no

Nullmoms: Venstres leiar Trine Skei Grande og nestleiar Terje Breivik vil ha nullmoms

Venstre: – Kan få f

Venstre-nestleiar Terje Breivik slår attende kritikken mot full moms på mat.

– Eg har store problem med å kjøpe påstanden om at auka moms på matvarer skal føre til at norske matvarer tapar andelar. Med vår omlegging av momssystemet får hushandlingane og forbrukarane totalt ei auka kjøpekraft på to milliardar, seier Breivik.

Venstre foreslår å fjerne redusert moms på mat. Unntaket er økologiske varer, frukt og grønt, som Venstre vil skal vera momsfritt. Samstundes vil Venstre sen-

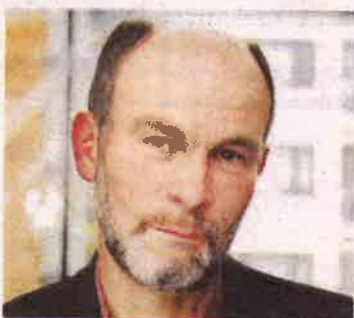
ke den generelle momssatsen frå 25 til 24 prosent.

– Tendenslöst

Venstre har dei siste dagane fått kritikk for at endringar i matmomsen vil føre til nedleggingar av nærare 4500 gårdsbruk.

– Det er tendenslöst bruk av forskning. Eg skal ikkje påstå det motsette, men den type påstandar utan rot i realitetane kan ein ikkje kalla noko anna enn tendensiøs.

– Eg har respekt for at bondeorganisasjonane er skeptiske og usamde, men ei skattelette på to milliardar kan like gjerne føre

SKJER IKKE OVER NATTEN

«Gårdsbruk blir ikke lagt ned over natten, men i løpet av en 5-årsperiode er det kanskje rimelig.»

HARALD ESPELI, FORSKER PÅ BI